

Kursplan

för kurs på grundnivå

Tvåspråkiga barns språk- och kunskapsutveckling

30 högskolepoäng

The Development of Language, Cognition and Academic Proficiency of Bilingual Children

30 ECTS credits

Kurskod: CT1065
Gäller från: HT 2009
Fastställt: 2008-12-18
Institution: Centrum för tvåspråkighetsforskning
Ämne: Tvåspråkighet

Beslut

Denna kursplan är fastställd av styrelsen för Centrum för tvåspråkighetsforskning 2008-12-18.

Förkunskapskrav och andra villkor för tillträde till kursen

Särskild behörighet: Lärarexamen, förskolläraryxamen, fritidspedagogexamen eller motsvarande.

Kursens uppläggning

Provkod	Benämning	Högskolepoäng
DEL1	Migration, kultur och kommunikation	7.5
DEL2	Tvåspråkig utveckling	7.5
DEL3	Performansanalys	7.5
DEL4	Att lära på ett andraspråk	7.5

Kursens innehåll

Kursen vänder sig till pedagoger som i sitt arbete i skolan möter elever med olika språkliga och kulturella bakgrunder. Kursen erbjuder verksam pedagoger, oavsett deras ämnesinriktning, kunskaper om språklig och kulturell mångfald i Sverige idag. Kursen syftar till att göra de studerande medvetna om sin egen sociokulturella bakgrund, värderingar och förhållningssätt. Kursen syftar vidare till att ge kunskaper om andra kulturer och vad som händer i mötet mellan dem. En orientering ges om kulturmöten i skolan och om tvåspråkiga elevers situation; på vilket sätt elevernas olika bakgrunder kan ha betydelse för deras skolframgång och därmed för skolans måluppfyllelse. Kursen tar även upp simultan och successiv inläring av mer än ett språk hos barn. Vidare ges en orientering om tvåspråkighet i förskolan och skolan ur skilda aspekter såsom organisationsmodeller, språkutveckling och skolframgång. Språkets roll som kunskapsförmedlare diskuteras och vilka konsekvenser detta kan ha för elever med annat modersmål än undervisningsspråket. Kursen ger en introduktion till centrala teorier för hur framför allt andraspråket växer fram samt för individuella och sociala faktorer som påverkar inläringen. Kursen föreslår redskap för bedömning av ett språk i utveckling som kan utgöra underlag för att främja elevernas fortsatta språkutveckling.

Kursen består av följande delkurser:

Delkurs 1: Migration, kultur och kommunikation, 7,5 hp (Migration, Culture and Communication, 7.5 ECTS)

Delkurs 2: Tvåspråkig utveckling, 7,5 hp (Bilingual Development, 7.5 ECTS)

Delkurs 3: Performansanalys, 7,5 hp (Analysing Learner Language, 7.5 ECTS)

Delkurs 4: Att lära på ett andraspråk, 7,5 hp (Learning through a Second Language, 7.5 ECTS)

Kursen riktar sig till verksamma pedagoger i förskola, grundskola och gymnasium. Kursen ges som uppdragsutbildning på hel-, halv- och kvartstid.

Förväntade studieresultat

Delkurs 1: Migration, kultur och kommunikation, 7,5 hp

Migration, Culture and Communication, 7.5 ECTS

Studenten ska efter avslutad delkurs kunna...

- redogöra för grundläggande begrepp och distinktioner inom ett urval av tvåspråkighetsforskningens områden
- beskriva huvudsakliga faktorer som kan påverka interkulturell kommunikation och grupprelationer
- redogöra för, och förklara, centrala aspekter av språkpolitik, språkideologier och attityder till språk och språkfrågor i samhället samt diskutera ev. samband mellan sådana aspekter
- diskutera samband mellan språklig och kulturell mångfald, etnicitet, migration, globalisering och minoritetspolitik samt analysera faktorer som påverkar språkbyte eller språkbevarande hos minoritetsgrupper
- formulera, diskutera och söka lösa problem som rör språklig diskriminering och språklig mångfald i skola och arbetsliv

Delkurs 2: Tvåspråkig utveckling, 7,5 hp

Bilingual Development, 7.5 ECTS

Studenten ska efter avslutad delkurs kunna...

- beskriva och exemplifiera fenomen som rör tvåspråkigas språkanvändning samt språkkontaktfenomen på främst individuell nivå
- redogöra för, och diskutera, centrala teorier om språkinlärning och -utveckling och hur dessa teorier har påverkat undervisningen av andraspråkselever
- visa insikt om vad det innebär att behärska ett språk på olika nivåer samt uppvisa medvetenhet om språkets olika funktioner
- diskutera sambandet mellan språk- och tankeutveckling
- redogöra för olika typer av tvåspråkig utveckling och diskutera vilka pedagogiska möjligheter tvåspråkigheten ger
- beskriva olika utbildningsmodeller som i olika grad syftar till språklig och kulturell mångfald och som i varierande utsträckning leder till skolframgång för flerspråkiga elever

Delkurs 3: Performansanalys, 7,5 hp

Analysing Learner Language, 7.5 ECTS

Studenten ska efter avslutad delkurs kunna...

- beskriva svenskans struktur främst vad gäller nivåerna fonologi, morfologi, lexikon, syntax och diskurs
- visa kunskaper om specifika drag i svenskan i förhållande till andra språk och vad detta kan innebära för språkutvecklingen
- redogöra för den process som flerspråkig utveckling innebär och utifrån denna kan analysera barns och ungdomars språk och utforma individuella utvecklingsplaner
- genomföra en performansanalys genom vilken elevers muntliga och skriftliga produktion av svenska nivåbedöms samt avgöra hur man kan använda dessa analysresultat i det fortsatta arbetet med elevernas språkutveckling

Delkurs 4: Att lära på ett andraspråk, 7,5 hp

Learning through a Second Language, 7.5 ECTS

Studenten ska efter avslutad delkurs kunna...

- diskutera hur kulturellt betingade skillnader såsom språklig socialisation, språksyn, inlärningstraditioner, berättartekniker samt läs- och skrivtraditioner påverkar lärarens undervisning och elevens lärande på ett andraspråk
- redogöra för vilka pedagogiska möjligheter flerspråkigheten kan ge

- belysa läs- och skrivprocessen ur ett andraspråksperspektiv och använda sig av dessa kunskaper i det pedagogiska arbetet
- visa kunskap om hur lärande på ett andraspråk går till och utifrån dessa kunskaper ha verktyg för att arbeta språk- och kunskapsutvecklande
- diskutera arbetssätt för ämnesundervisning på andraspråket svenska som syftar till en parallell språk- och kunskapsutveckling

Undervisning

Undervisningen sker i form av föreläsningar och seminarier (där aktivt deltagande av kursdeltagarna förutsätts).

Kunskapskontroll och examination

a. Kursen examineras genom löpande hemuppgifter, hemskrivningar, salskrivningar och/eller aktivt deltagande i undervisningen.

b. Betygssättning sker enligt en sjugradig målrelaterad betygsskala:

A = Utmärkt

B = Mycket bra

C = Bra

D = Tillfredsställande

E = Tillräckligt

Fx = Otillräckligt

F = Helt otillräckligt

c. Kursens betygskriterier delas ut vid kursstart. Dessa har fastställts av styrelsen för Centrum för tvåspråkighetsforskning.

d. Betyg på hel kurs grundar sig på en sammanvägning av betygen på delkurserna. För att få slutbetyg på hela kursen krävs lägst betyget E på samtliga delkurser.

e. Vid underkännande gäller att studerande som fått betyget Fx eller F på ett prov har rätt att genomgå fyra ytterligare prov så länge kursen ges för att uppnå lägst betyget E. Studerande som fått lägst betyget E på prov får inte genomgå förnyat prov för högre betyg.

Studerande som fått betyget Fx eller F på prov två gånger av en och samma examinator har rätt att få en annan examinator utsedd för att bestämma betyg på provet, om inte särskilda skäl talar emot det. Framställan härom ska göras till styrelsen för Centrum för tvåspråkighetsforskning.

Övergångsbestämmelser

När kursen inte längre ges eller kursinnehållet väsentligen ändrats har studenten rätt att en gång per termin under en treterminsperiod examineras enligt denna kursplan. Dock gäller fortfarande begränsningarna enligt punkt e under rubriken "Examination och kunskapskontroll" ovan. För överensstämmelser med det tidigare kurssystemet hänvisas till studievägledare eller studierektor vid Centrum för tvåspråkighetsforskning.

Begränsningar

Kursen får inte tillgodoräknas i examen samtidigt med sådan inom eller utom landet genomgången och godkänd kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i kursen.

Kurslitteratur

Med reservation för ev. ändringar p.g.a. utgången litteratur e.d.

Delkurs 1: Migration, kultur och kommunikation, 7,5 hp

Migration, Culture and Communication, 7.5 ECTS

Hultinger, E.-S. & Wallentin, C. (red.) (1996), Den mångkulturella skolan. Lund: Studentlitteratur.

Hyltenstam, K. (red.), Sveriges sju inhemska språk – ett minoritetspråksperspektiv. Lund: Studentlitteratur. .
(Valda delar enligt lärarens anvisningar)

Hyltenstam, Kenneth & Inger Lindberg (red.), Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle. Lund: Studentlitteratur. Följande kapitel läses:

- Boyd, S.: Utländska lärare i Sverige – attityder till brytning (s. 419–436)
- Fraurud K. & E. Bijvoet.: Multietniskt ungdomsspråk och andra varieteter av svenska i flerspråkiga miljöer (s. 389–418)
- Haglund, C.: Flerspråkighet och identitet (s. 359–388)
- Stroud, C.: Halvspråkighet och rinkebysvenska som språkideologiska begrepp (s. 329–358)

Illman, R. Nynäs, P. (2005), Kultur, människa, möte. Ett humanistiskt perspektiv. Studentlitteratur, Lund.

Sundgren, E. (red.) (2007), Sociolingvistik. (Valda delar enligt lärarens anvisningar)

Dessutom tillkommer kopierat material som tillhandahålles av läraren efter kursstart.

Delkurs 2: Tvåspråkig utveckling, 7,5 hp
Bilingual Development, 7.5 ECTS

Abrahamsson, Niclas (2009), Andraspråksinläring. Lund: Studentlitteratur.

Arnberg, Lenore (2004), Så blir barn tvåspråkiga. Vägledning och råd under förskoleåldern. Stockholm: Wahlström & Widstrand.

Hyltenstam, Kenneth & Inger Lindberg (2004), Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle. Lund: Studentlitteratur. Följande kapitel läses:

- Axelsson, M.: Skolframgång och utbildning (s.508-538)
- Ekberg, L.: Grammatik och lexikon på nästan infödd nivå. (s.259-276)
- Park, H.-S.: Kodväxling som fenomen – exemplet svenska-koreanska. (s.297-325).
- Tingbjörn, G. : Svenska som andraspråk i ett utbildningspolitiskt perspektiv – en tillbakablick. (s. 743-761)

Hyltenstam, K. & C. Stroud (1991), Språkbyte och språkbevarande. Lund: Studentlitteratur. (s. 46-60. Kopia tillhandahålles vid kursstart.)

Sellgren, Mariana (2005), Ämnesundervisning för tvåspråkiga elever – integrering av språk och kunskap. I: Axelsson, M., Rosander, C. & M. Sellgren: Stärkta trådar – flerspråkiga barn utvecklar språk, litteracitet och kunskap. Stockholm: Språkforskningsinstitutet. (s. 200-233 och 252-274).

Dessutom tillkommer kopierat material om ca 100 sidor som tillhandahålles av läraren efter kursstart.

Delkurs 3: Performansanalys, 7,5 hp
Analysing Learner Language, 7.5 ECTS

Abrahamsson, T. & Bergman, P. (red.; 2005), Tankarna springer före – att bedöma ett andraspråk i utveckling. Stockholm: HLS förlag. (150 s.)

Andersson, L-G. (2001), Språktypologi och språksläktkap. Stockholm: Liber. (ca 90 s.)

Bolander, M. (1988), Nu ja hoppas inte så mycke. Om inversion och placering av negation och adverb i svenska som andraspråk. I: Kenneth Hyltenstam & Inger Lindberg (utg.). Första symposiet om svenska som andraspråk, vol. 1: Föredrag om språk, språkinläring och interaktion. Centrum för tvåspråkighetsforskning, Stockholms universitet. (10 s.)

Boström, Lena & Gunlög Josefsson (2006), Vägar till grammatik. Lund: Studentlitteratur.

Engstrand, O. (2007), *Fonetik light*. Lund: Studentlitteratur. (ca. 135 s. enligt lärarens anvisningar)

Hyltenstam, Kenneth & Inger Lindberg (2004), *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. Följande kapitel läses:

- Philipsson, A.: *Svenskans morfologi och syntax i ett andraspråksperspektiv* (117–151)
- Enström, I.: *Ordförråd och ordinläring – med fokus på avancerade inlärare* (s. 171-196)
- Viberg, Å.: *Lexikal utveckling i ett andraspråk* (s. 197–220)

Viberg, Åke (1991), *Utvärdering av Skolförberedelsegrupper i Rinkeby. En longitudinell djupstudie av språkutvecklingen. Rinkeby-rapport 4*. Stockholm: Stockholms universitet, Centrum för tvåspråkighetsforskning. (s. 43-57)

Viberg, Å., Ballardini, K. & Stjärnlöf, S. (1986), *Mål. Svensk grammatik på svenska*. Stockholm: Natur och Kultur. (180 s.)

Dessutom tillkommer kopierat material om ca 100 sidor som tillhandahålles av läraren efter kursstart.

Delkurs 4: Att lära på ett andraspråk, 7,5 hp
Learning Through a Second Language, 7.5 ECTS

Aronsson, Karin (1991), *Språk och socialt samspel. I: Tham, A. Perspektiv på Barn & Ungdom. Utbildningsradion*.

Axelsson, Monica, Inger Gröning & Barbro Hagberg-Persson (2001), *Organisation, lärande och elevsamarbete i skolor med språklig och kulturell mångfald. Rapport 2 inom forskningsområdet Mångetnicitet, tvåspråkighet och utbildning*. Institutionen för lärarutbildning. Uppsala: Uppsala universitet.

Cummins, J. (1996), *Negotiating Identities: Education for Empowerment in a Diverse Society*. Ontario: California Association for Bilingual Education. (kap 3, 4 och 6).

Dysthe, O. (1996), *Det flerstämmiga klassrummet*. Lund: Studentlitteratur.

Gibbons, Pauline (2006), *Stärk språket, stärk lärandet. Språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för och med andraspråkselever i klassrummet*. Uppsala: Hallgren & Fallgren. (208 s.)

Hyltenstam, Kenneth & Inger Lindberg (2004), *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. Följande kapitel läses:

- Kuyumcu, E.: *Genrer i skolans språkutvecklande arbete* (s. 573–595)
- Sjöqvist, L.: *Att arbeta med portfölj* (s. 627–643)

Lindberg, I (1996), *Språka samman! Om samtal och samarbete i språkundervisning*. Stockholm: Natur & Kultur.

Naucmér, K. & Boyd, S. (1997), *Telling a story - Norms for interaction with Turkish and Swedish children at home and in pre-school. I: Sjögren, A. Language and environment. A cultural Approach to Education for Minority and Migrant Students*. Stockholm: The Multicultural Centre, Botkyrka.

Sellgren, Mariana (2005), *Ämnesundervisning för flerspråkiga elever – integrering av språk och kunskap. I: Axelsson, Monica, Carin Rosander & Mariana Sellgren, Stärkta trådar – flerspråkiga barn och elever utvecklar språk, litteracitet och kunskap*. Stockholm: Språkforskningsinstitutet i Rinkeby. s. 200–283.

Tuomela, V. (1995), *Att läsa på ett andraspråk. I: Melin, L (utg) Läsning och läsproblem. (Häften för didaktiska studier, 54). Lärarhögskolan i Stockholm*.

Dessutom tillkommer kopierat material om ca 100 sidor som tillhandahålles av läraren efter kursstart.